

K o l b e k J. a kol.

Vegetace Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko 3. Společenstva lesů, křovin, pramenišť, balvanišť a acidofilních lemů.

Academia, Praha, 2003, 380 p., ISBN 80-200-1159-5.

Poslední 3. kniha navazuje na dvě knihy předchozí, 2 (2001): Společenstva skal, strání, sutí, primitivních půd, vřesovišť, termofilních lemů a synantropní vegetace, 1 (1999): Vývoj krajiny a vegetace, vodní, pobřežní a luční společenstva. Tým autorů pod vedením J. Kolbeka popsal a zhodnotil 368 rostlinných společenstev určitého rozlehlého územního celku – Křivoklátska. Vznikla tak jedna z nejrozsáhlejších vegetačních monografií na území České republiky, a to v relativně krátkém časovém období od roku 1986. Díky spolupráci více specialistů – geobotaniků – lze předpokládat, že přehled a zpracování vegetačních jednotek je více méně úplné a vegetačními snímky prezentovaná rostlinná společenstva mohou být ještě po letech studována a vývoj vegetace celého území je možné i v budoucnosti exaktně sledovat. – Dále si všimneme podrobněji posledního svazku kompendia.

Podobně jako i v předešlých 2 svazcích je i v tomto sled společenstev uspořádán podle formačních skupin, což umožňuje dobrou orientaci v díle i pracovníkům méně erudovaným v geobotanice a fytoecologii. Pokud vyžaduje určitá formační skupina i specifický přístup při analýze a výzkumu, bývá to zdůrazněno v metodických poznámkách v textu. U každého společenstva, pokud je materiál dostatečný, bývá uvedena kromě vegetačních snímků a tabulek i druhová kombinace, charakteristika, variabilita, rozšíření, dále stať význam, ochrana a management. Připojen je odkaz na literaturu, pokud existuje, a upozornění na lokality nejceňnějších porostů s eventuálním odkazem na příslušnou mapku. Na konci jsou vždy uvedeny lokality snímků s datem zápisu a autorem. Někdy jsou připojeny i tabulky o vlastnostech půd v porostech. K tabulkám vegetačních snímků lze poznamenat, že v jejich záhlaví mohl být uveden též počet druhů ve snímku. Také tento analytický znak může mít určitý význam v synmorfologii definovaných společenstev.

Po úvodu a metodické poznámce je uveden nově pylový diagram z rašeliniště Rynholec a interpretován jeho význam pro poznání postglaciálního vývoje vegetace na severu území. Potom následuje stať o společenstvu acidofilního lemu *Silene nutans-Poa angustifolia*. Text pokračuje popisem společenstev lesních pramenišť (*Caricetum remotae*, *Cardamino-Chrysosplenietum alternifolii*) a dále popisem dvou společenstev lesních balvanišť. Poté jsou prezentovány porosty listnatých mezofilních až xerothermních křovin (11 asociací). Těžiště knihy je v popise vegetace lesů (p. 87–284). Po kapitole o historii vývoje lesů následuje zpracování vrbin, mokřadních olšin a bažinných vrbin, lužních lesů, dubohabřin, suťových a roklinových lesů, jedlín a jedlových doubrav, teplomilných doubrav, acidofilních doubrav, acidofilních borů, bazifilních borů, rašelinných březin a akátin, většinou na úrovni asociací, z nichž některé byly nově popsány. Poté následuje 12 dílčích statí, přinášejících nové doplňky už k dříve analyzovaným formačním skupinám (nejrozsáhlejší jsou statí o mokřadní vegetaci a o luční vegetaci). Následuje kapitola o vegetaci Křivoklátska ve světle historicko-ekologických dat, anglický souhrn, literatura, rejstřík jmen syntaxonů a fotografická příloha se 70 barevnými fotografiemi převážně lesních porostů. Zařazené fotografie jsou vesměs dobré kvality a dobře doplňují celou studii.

Také poslední svazek trojdílného kompendia o vegetaci Křivoklátska významně obohacuje naše vědomosti nejen o vegetaci tohoto přírodovědecky pestrého území. Spolu s ostatními svazky může sloužit jako zdroj podrobných informací o vegetaci relativně přirozené krajiny všeobecně a pro mladší generaci botaniků a přátel přírody představuje i významnou pomoc při studiu a také při řešení praktických otázek, týkajících se ochrany a managementu určitých typů vegetace. Hlavnímu autorovi a celému početnému autorskému kolektivu lze ke zdařilému dílu blahopřát a můžeme jen doufat, že podobných děl o naší vegetaci se objeví v budoucnu více.

Vladimír J e h l í k